

forhold efter patientretsstillingsloven kan indbringes for Sundhedsvæsenets Patientklagenævn (§ 32). De øvrige bestemmelser om Sundhedsvæsenets Patientklagenævn er således fortsat indeholdt i centralstyrelsesloven. Dette skyldes, at det indtil videre er fundet mest hensigtsmæssigt, at klagesystemet reguleres i en særlov.

Det bemærkes, at loven ikke omhandler spørgsmålet om magtanvendelse i de tilfælde, hvor en patient, der er mindreårig eller varigt mangler evnen til at give informeret samtykke, modsætters sig en repræsentants (forældremyndighedsindehaveren, nærmeste pårørende, værger) og sundhedspersonens behandlingsforslag. Dette spørgsmål om magtanvendelse - fysisk tvang - har altid eksisteret, og spørgsmålet har inden for sundhedsvæsenet hidtil været ureguleret, når bortses fra reglerne om tvangsbehandling indenfor psykiatrien og epidemilovgivningen samt nødretlige betragtninger, navnlig når det drejer sig om nødvendig øjeblikkelig behandling.

Spørgsmålet om nødvendigheden af magtanvendelse i visse situationer overfor psykisk handicappede behandles for tiden i et udvalg under Socialministeriet: Udvalget om psykisk handicappedes retssikkerhed. Udvalget forventes at afslutte sit arbejde med udgangen af 1997.

Det er Sundhedsministeriets opfattelse, at spørgsmålet om magtanvendelse i relation til sygebehandling af psykisk handicappede udgør en beskeden del af hele problemkredsen vedrørende magtanvendelse over for denne gruppe borgere. Hovedparten af problemerne vedrører den daglige pleje af og omsorg for de psykisk handicappede. Sundhedsministeriet vil derfor afvente resultatet af Socialministeriets udvalgsarbejde og Socialministeriets stillingtagen til behovet for og omfanget af eventuelle magtanvendelsesregler inden for plejeområdet, før der tages stilling til dette spørgsmål i relation til sygebehandling.

3.2. Lovens anvendelsesområde

Som det fremgår af lovforslagets §§ 2, 3 og 4, gælder loven for patienter, der inden for sundhedsvæsenet modtager undersøgelse, behandling, sundhedsfaglig pleje m.v. af en autoriseret sundhedsperson og personer, der handler på disses ansvar, medmindre andet særligt er fastsat i anden lovgivning. Dette er begrundet i, at kun autoriseret sundhedspersonale og personer, der arbejder på disses ansvar, er omfattet af Sundhedsstyrelsens tilsyn efter centralstyrelsesloven.

Ved en autoriseret sundhedsperson forstås en person, der er meddelt autorisation efter de gældende autorisationslove, som læge, tandlæge, sygeplejerske, jordemoder, fysioterapeut, ergoterapeut, klinisk tandtekniker, fodterapeut, kiropraktor, psykolog, op-

tiker, klinisk diætist og tandplejer. Loven finder tilsvarende anvendelse på personer, der arbejder under ansvar overfor disse sundhedspersoner. Sidstnævnte gruppe vil navnlig omfatte social- og sundhedsassistenter, plejere og sygehjælpere.

Uden for lovens anvendelsesområde falder således bl.a. behandling hos alternative behandlere, medmindre disse handler på ansvar af en autoriseret sundhedsperson. Dette er en konsekvens af, at de pågældende ikke er omfattet af Sundhedsstyrelsens tilsyn og således ikke omfattet af det særlige reaktionssystem, som ifølge lovgivningen er tillagt Sundhedsstyrelsen.

Loven finder således anvendelse overalt inden for det offentlige sundhedsvæsen samt i praksis og på institutioner inden for det private sundhedsvæsen, hvortil der er knyttet en autoriseret sundhedsperson. Dette svarer til den afgrænsning, der i straffeloven er foretaget for de personer, der kan straffes for brud på tavshedspligten. Efter straffelovens §§ 152-152 f omfatter tavshedspligten personer, der virker i offentlig tjeneste eller som virker i erhverv i medfør af offentlig beskikkelse og lignende, f.eks. autoriseret sundhedspersoner, samt de pågældende personers medhjælpere.

Endvidere omfatter loven - jf. § 2's formulering: »eller andre steder, hvor der udføres sundhedsfaglig virksomhed,« - de tilfælde, hvor en autoriseret sundhedsperson, f.eks. en læge, udfører sundhedsmæssige opgaver uden for den almindelige primære og sekundære sundhedssektor, f.eks. inden for det sociale område (plejehjem m.fl.), på arbejdsmarkedsområdet (bedriftssundhedstjenesten m.fl.), i Kriminalforsorgen m.v., medmindre særlovgivningen eller regler fastsat herefter foreskriver andet. Sygeplejersker, der virker under den kommunale hjemmesygeplejerskeordning, og som udfører behandling og sundhedsfaglig pleje, er ligeledes omfattet af loven. Loven omfatter desuden ydelser efter de kommunale sundhedsordninger (forebyggende sundhedsordninger overfor børn og unge samt svangreomsorgen), jf. at »sundhedsfaglige forebyggelsestiltag over for den enkelte person« er omfattet af definitionen af behandling i § 3.

Uden for lovens anvendelsesområde falder de ovennævnte særlige lovregulerede områder, f.eks. vedrørende tvangsanvendelse på psykiatriske patienter, patient- og lægemiddelskadeerstatningslovene m.fl.

Patientretsstillingslovens regler finder dog anvendelse for patienter omfattet af disse særlove i det omfang, dette er foreneligt med særlovene. F.eks. vil spørgsmålet om psykiatriske patienters behandling, bortset fra tvangsanvendelse og særlige klageveje